

Joodse gedichten

ALS DE MESSIAS KOMT

Als de Messias komt
moet een ander hem overtuigen dat hij het is
en die ander kan geen Jood zijn,
want als die hoort dat de Messias gekomen is

mag die niet ophouden
met waar hij mee bezig was. Wordt de wereld anders
als overal in de wereld
een Jood geweest is

(ik ben niet echt een reiziger)? Naar een plaats reizen
waar ik nog nooit geweest ben
is als een wereld opnieuw beginnen,
maar ik ben geen goede reiziger. Als er al zo veel gekomen zijn

en elke dag zich vult met nieuwe,
kan ik dan niet de enige zijn
die geen Messias is (en dat ik niet goed in reizen ben
is een teken)?

ÉÉN OF MINDER

Zeg mij zo precies mogelijk waar je op wil jagen,
dan kan ik je misschien
helpen zoeken, zelfs als het er nog
niet is.

Alsof je het nog weet en ik je beloofd heb
dat ik door de tijd kan reizen
om je te kunnen zeggen
waar het is.

Ik weet nog hoe ik namaakbont verkocht,
gemaakt door een fabrikant die eerst het bont bedacht
en daarna pas de naam
van het dier.

Ik kan mij voorstellen hoe iemand precies dat dier
zou willen schieten, met één kogel
of minder, zoals een Jood in één wereld gelooft
of minder.

KINDEREN VINDEN

De Messias is niet meer
dan één van de drie,
die komen als ze niet verwacht worden,
een ander is terugvinden wat iemand verloren had (en ik neem aan,

niet de eerste keer dat hij terugliep),
zijn naar hem toe gerichte voetafdrukken tegemoet,
want als hij het dan ziet liggen
is het toch niet onverwacht genoeg? De Sjabbesgoj van de Messias

kruipt uit de grond
als na een aardbeving. Hij heeft het lichaam van een atleet
en doet alles wat hem gevraagd wordt. Zelfs door kinderen
die nog niet kunnen schrijven,

en spelen dat de Messias gekomen is
en dat hij een van hen is. Ze willen hun letters
pas leren als er nieuwe zijn,
waarmee ze kunnen doen wat de volwassenen enkel spelen

dat ze kunnen. Als een van hen
niet meer gevonden wordt,
gaan de Gojim
niet helpen zoeken.

DE MESSIAS KOMT

De Messias komt
als er geen Joden meer zijn,
als een leegte
aangetrokken door een leegte. Hoe zorgen we ervoor

dat er geen Joden meer zijn,
zonder dat er ook maar één dag van één van hen
donkerder wordt? Eerst verspreiden ze zich
over de hele wereld

en daarna denkt elk van die Joden
dat het een teken is
wanneer het licht in de wereld net iets voller wordt
(in de betekenis van een verdediging

tegen leeg zijn
of leegte zijn) en hij laat zich dopen
of zet een tulband op, de laatste onderhandelingstactiek
die hij nog over heeft.

IN BED WACHTEN

Wat denken over hem
de jonge vrouwen, waarom
moeten ze jong zijn, is honderdnegentien
nog jong? Als iemand zegt of laat raden

dat hij de Messias is
wil ik weten wat jonge vrouwen
over hem denken. Een nog jonge vrouw
gaat liggen in het bed

dat voor hem klaargemaakt is
als hij een nacht komt slapen. Zij kan opstaan
en teruglopen naar het bed
waar haar echtgenoot wacht

als hij haar niet meteen aanraakt. Want de Messias
laat altijd wachten,
zelfs als hij zegt dat het hoogstens nog
vijf minuten is.

HOE ZIJN JODEN

Hoe zijn Joden als gemaaid gras
dat lang is blijven liggen,
niet bijeengeharkt,
niet weggeblazen door de wind, hun namen doorgestreept op de lijst

van wie Israël nog lief kunnen hebben. Hoe zijn Joden als gouden vogels,
– elk in zijn eigen kleine schip –
die stroomafwaarts drijven
tot zij tot stilstand komen in het riet

langs de oevers? Ik weet het verschil niet tussen een saffier en een amethyst
(ik zou al blij zijn
als ik een van de twee herkende
als die voor mijn voeten in het zand lag),

en ik weet niet welke stenen fijngemalen kunnen worden voor verf
en welke voor oogschaduw,
en ik weet het verschil niet
tussen stenen in alle schaduwen groen en blauw en rood,

vol zoete en diepe geur
als ze verbrand worden, maar ik moet toch van een Jood weten
die in juwelen handelde,
zo lang geleden dat hij blij is van wie dan ook te horen?

HOE GOED IK BEN IN CATASTROFES VOORZIEN EN INSCHATTEN (OMDAT IK SLECHT
SLAAP LAAT IK MIJ IN EEN ZIEKENHUIS TWEE WEKEN IN SLAAP HOUDEN EN WORD
WAKKER IN EEN GEVANGENIS)

De treincoupé
vol verzekeringsagenten
die elkaar polissen verkopen,
dat is het Joods theater, morgen doen we *King Lear*,

en welke verzekeringsagent, denk je,
krijgt de glansrol? Als ik niet meer in het theater kan zijn,
neem mij mee in een lange trein
naar een plaats aan de zee

en spreek tegen mij over het schuim
en de zich oprichtende golven. Als wie niet meer in leven is
weer tot leven komt, beter,
mooier, uit het schuim van de zee

die zijn bladzijden omslaat,
dan uit de grond,
als uit een tunnel die niet ver genoeg ging. Het is goed
als je met mij doet

alsof we reizen,
zoals kinderen die het niet eens geworden zijn of ze in een vliegtuig zitten
of een trein – we kijken toch allemaal
in dezelfde richting?

DE SABBAT VAN TROOST DIE VOLGT OP DE VERWOESTING VAN DE TEMPEL, DE PLAATS
WAAROVER IK KON ZEGGEN: ALS JE NAAR MIJ WIL ZOEKEN, AAN HET BEGIN VAN DE
AVOND, BEN IK IN DIE PLAATS DIE MAKKELIJK TE VINDEN IS

Als er iets is wat ik elke dag moet doen
is er een dag van de week dat ik niet hoef.

Dat is alles wat de sabbat betekent
en dat mag ik ook op de sabbat bedenken.

De sabbat kan ik elke dag uitroepen,
zo zijn ook hemel en aarde gemaakt.

Alsof ik elke dag iets nieuws moet maken
en op de sabbat maak ik wat er al was.